

ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಲೆಂದು ಇರಿಸಿದ ಒಂದು ದ್ವಾರ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದ್ವಾರ, ಬಾಗಿಲು ಇಲ್ಲ. ಹೊಳೆಯನ್ನು ದಾಟಲು ಇಲ್ಲೊಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ನಿತ್ಯ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಲಾಂಚು ಜನರನ್ನ ಈ ದಡದಿಂದ ಆ ದಡಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿ, ಜನರನ್ನ ಆ ದಡದಿಂದ ಈ ದಡಕ್ಕೆ ಕರೆತರುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇದು ಬಾಗಿಲು ಆಯಿತು ಹೇಗೆ ಅನಿಸಿತು ನನಗೆ. ಏನೋ ಒಂದು ಹೆಸರನ್ನ ಇರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ದಡ ಬಂದಿತ್ತು, ಬಸ್ಸು ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು, ಬಸ್ಸನ್ನು ಏರಿ ಕುಳಿತೆ. ಆದರೆ ನಿತ್ಯ ಸಿಗುವ ಮಂಜಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಬಾಗಿಲ ವಿಷಯ ಮರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಇದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಖೇದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ನಿತ್ಯ ಮಂಜಿ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವಳ ತೋಳು, ಕೆನ್ನೆ, ಕೈಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಗಾಯದ ಗುರುತು ಇರುತ್ತಿದ್ದುದು. ಯಾವುದೋ ಲೋಹದ ವಸ್ತುವನ್ನ ಕಾಯಿಸಿ ಇರಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಆ ಗುರುತು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ನಾನು ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ 'ಮಂಜಿ ಏನೇ ಇದು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಅವಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಷಯ ಮರೆಸಲು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗಲೇ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೋವು ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ಒಡೆಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ನಾನಾ ಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಆತಂಕ ಪಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

ಒಂದು ದಿನ ಆಕೆ ಬಾಳೆ ಎಲೆಯೊಡನೆ ಸಿಕ್ಕುವಳು ಎಂದಿನಂತೆ ಮತ್ತೆ ಹೊಳೆ ಬಾಗಿಲ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಳು. 'ಅಕ್ಕಾ ಆ ಬಾಗಿಲ ಮೂಲಕ ಯಾರೂ ಹೋಗಬಹುದಾ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

'ಅಯ್ಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲು ಅಂತ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಕಣೆ... ಒಂದು ಹೊಳೆ... ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಾಂಚು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತು ಎರಡು ರುಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಕಡೆ ಹೋಗಬಹುದು... ಅಲ್ಲಿ ಬಸ್ಸು ನಿಂತಿರುತ್ತೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂತು ಹತ್ತು ರುಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಗರ. ಹೊಳೆ ದಾಟಿದ ಮೇಲೆ ಸಿಗುವ ಹೊರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಆ ಬಾಗಿಲು ನಮ್ಮನ್ನ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತೆ ಅಷ್ಟೇ... ಹೀಗಾಗಿ ಅದು ಹೊಳೆ ಬಾಗಿಲು' ಎಂದೆ.

'ಎಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ಸುಲಭ ಅಲ್ಲ...' ಎಂದು ಕಣ್ಣು ರಳಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು.

'ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಹೋದವರು ಏನು ಮಾಡತಾರೆ ಅಕ್ಕಿ?'

'ಕೆಲವರು ಕಾಲೇಜಿಗೆ, ಕೆಲವರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ, ಕೆಲವರು ಅಡಕೆ ಮಂಡಿ, ಮನೆಗೆಲಸ, ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡ ಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಅಂತಹಾ ಕೆಲಸಗಳು ಇಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೆ ಜನ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗತಾರೆ... ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಸಿಗುತ್ತೆ... ಜನ ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಒಂದು ದಾರಿಯ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ... ಹೀಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಜನ ಹೆಚ್ಚು...'

ಮತ್ತೂ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಸಿಕ್ಕುವಳು 'ಅಕ್ಕಾ, ನಾನೂ ಹೊಳೆ ಬಾಗಿಲ ಮೂಲಕ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದಾ?'

'ಹೋಗಬಹುದು... ಯಾಕೆ, ಹೋಗಬೇಕಾ?'

'ಇಲ್ಲ ಸುಮ್ಮನೇ ಕೇಳಿದೆ.'

ಆಕೆ ತುಟಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನುಳಿದಳು. ನಾನೆ ತಮಾಷೆಗೆ 'ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬಾ, ನಾ ಕರೆಕೊಂಡು ಹೋಗತೇನೆ' ಎಂದೆ. ಆಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಕ್ಕಳಷ್ಟೇ.

ಇದು ಆದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕನೇ ದಿನದವರೆಗೆ ಅವಳ ಭೇಟಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆಯೇ ಒಡೆಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಸಲರ ಮಂಜಿ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲವಂತೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿ ಹೆಗ್ಗದೆಯಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಜನ ಆ ಹಳ್ಳಿ ಈ ಹಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರು. ಹೊಳೆ ದಾಟಿ ಎಂದೂ ಆಚೆ ಹೋಗದ ಹುಡುಗಿ ದೂರ ಏನೂ ಹೋಗಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲೋ ಇರಬೇಕು ಎಂದರು. ಆಕೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರ ಬಹುದು ಅನ್ನುವುದೇ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಮಾತೂ ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು.

ಅವಳು ನನಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದೊಂದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ನನಗೆ ನೆನಪಾದವು.

ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅಭಿಮಾನ ಎನಿಸಿತು. ಅವಳ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ದಿನಗಳು ಬರಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಿದೆ.

ನವೀಕರಣ

■ ಬಸವರಾಜ ಸಾದರ

ಮನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಹಿರಿಯರು ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ, ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ರೂಪ-ರೇಖೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮನೆಯ ಯಜಮಾನ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಅದೂ ಇದೂ ಮಾತಿನ ಕೊನೆಗೆ ಆತ ಕೇಳಿದ್ದು- 'ಬರುವ ದೊಡ್ಡ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಖುರ್ಚಿ ಇಡೋಣ?' ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ಖುರ್ಚಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವರಿಗೆ ತುಂಬ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಚುಕ್ಕಾಣಿ ಹಿಡಿದು ನಡೆಸಿದ ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದು. 'ಹೆಚ್ಚೂ-ಕಡಿಮೆ ಆಗಬಾರದಲ್ಲ'

ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದ ಹಿರಿಯರಲ್ಲೊಬ್ಬರು- 'ಹಾಂ, ಅದೇ ಸರಿ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಆ ಹಳೆಯ ಖುರ್ಚಿ ಮಜಬೂತಾಗಿದೆಯಲ್ಲದ್ದು, ರಾಜರ ಸಿಂಹಾಸನದಂತೆ ಸುಂದರವೂ ಆಗಿದೆ. ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸೂಕ್ತ'- ಎನ್ನಲಾಗಿ, ಅದನ್ನು ಒಪಿಸಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿದ ಯಜಮಾನ ಹಾಗೇ ನಡುಮನೆಯ ಪಡಸಾಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ, ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆ ಎದ್ದಿದೆ. ಧೂಪ ಹಾಕಿದ್ದ ಧೂಪಾರತಿಯೊಳಗಿಂದ ಎದ್ದ ಉರಿ, ಅದರ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದ ಈಳಿಗೆಯನ್ನು ಕೆಂಪಾಗುವಂತೆ ಕಾಯಿಸಿದೆ. ಕಾದು ಕಾದು ಕೆಂಡವಾದ ಆ ಈಳಿಗೆ ತಂತಾನೇ ಉದುರಿ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಧೂಪಾರತಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಕಸಬರಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಉರಿ ಅದಕ್ಕೂ ತಗಲುತ್ತಿದೆ. ಕಸಬರಿಗೆಯ ಒಂದೆರಡು ಕಡ್ಡಿಗಳಿಗೆ ತಗುಲಿದ್ದ ಉರಿಯನ್ನು ಕಂಡವನೇ ಯಜಮಾನ ಘಕ್ಕನೇ ಅದನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ಅರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಆತ ಉರಿಯುವ ಧೂಪಾರತಿಯ ಬಗೆಗಾಗಲಿ, ಸುಟ್ಟು ಉರಿದುಹೋದ ಈಳಿಗೆಯ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಚಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಡು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧೂಪಾರತಿ ಇಟ್ಟ ಮಗಳನ್ನು ಬೈಯಬೇಕಿತ್ತು. ಆತ ಬೈಯಲೂ ಇಲ್ಲ. 'ಸುಟ್ಟರೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ, ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಸುಡುತ್ತವಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಬೇರೆಯ ವಸ್ತುಗಳಿಗೇನೂ ಅಪಾಯವಿಲ್ಲ'- ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಒಂದೆರಡು ಕಡ್ಡಿಗಳು ಸುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಸಬರಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದ ಯಜಮಾನ ಯಾವುದೋ ಉತ್ತಾಹದಿಂದ ಹೊರಗಿನ ಕೋಣೆಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸಣ್ಣ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಿದಿದ್ದ ಗೂಚೆಕ್ಕೆ ಸಿಗಿಸಿದ್ದ ಅರಿವೆಯ ಚೀಲದೊಳಗಿಂದ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಹೊಗೆ ಏಳುತ್ತಿದೆ. ಆ ಚೀಲವನ್ನು ರಪ್ಪನೇ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕೆಡವಿದ ಯಜಮಾನ, ಅದರೊಳಗಿನ ರೇಷ್ಮೆ ಅರಿವೆಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ. ಆದರೆ ಬೆಂಕಿ ತಗುಲಿದ್ದ ಲ್ಯಾವಿ ಅರಿವೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಆತ ಮನಸಾರೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ.

ಇದಲ್ಲ ನಡೆದಿರುವಾಗಲೇ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇಡೀ ಮನೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಆತ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದ. ರಸ್ತೆಯ ಧೂಳೆಲ್ಲ ಮನೆ ತುಂಬ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ- ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚುವಷ್ಟು! ಒಂದು ಸಲ ಹಾಗೇ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಸಬರಿಗೆಯಿಂದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎಳೆಯುತ್ತಾನೆ. ಕಸಬರಿಗೆ ಎಳೆದಷ್ಟೂ ಜಾಗ ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಹೊಳೆಯತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಖುಷಿ ಪಟ್ಟ ಯಜಮಾನ ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಇಡೀ ಕೋಣೆಯ ತುಂಬ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಸಬರಿಗೆ ಆದಿರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮನೆ ಶುಭ್ರ, ಸ್ವಚ್ಛ. ಅವನಿಗೆ ಖುಷಿಯೋ ಖುಷಿ. 'ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಸಬರಿಗೆಯೊಂದಿದ್ದರೆ ಇಡೀ ಮನೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಲು ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯ' ಎಂದು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಆತ- 'ಈಗ ಸುರೂ ಮಾಡೇಬಿಡ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟಿಷ್ಟೇ ಮಾಡ್ತಾ ಹೋದ್ರೆ ಇದೇನು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಉರಿದದ್ದು ಉರಿದು ಹೋಗಿದೆ. ಉಳಿದದ್ದು ಬೆಳಗುವುದಾದರೆ ಆ ಬೆಳಗನ್ನು ನಾನ್ಯಾಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರ್ತು?' ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಮೊಬೈಲ್ ರಿಂಗಾಗಿ, ಅದರೊಳಗಿಂದ- 'ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ನಿಮ್ಮ ಆ ಹಳೆಯ ಅತಿಥಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲು ಈಗ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ' ಎಂಬ ಮಾತು. ಕನಸಿನಿಂದ ಈಗ ಸಂಪೂರ್ಣ ಎಚ್ಚರಾಗಿದ್ದ ಯಜಮಾನನ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಟ ಎರಡೇ ಶಬ್ದಗಳು- 'ನಾನೂ ರೆಡೆ'.

ಎಸ್. ವಿಷ್ಣುಕುಮಾರ್